

Zoals iedereen weet is de enige echte liefde de liefde die niet beantwoord wordt, de liefde die volstrekt geen ander belang dient dan de liefde. Lief blijven hebben terwijl je weet dat het nooit wat wordt is hartverscheurend. Alleen een puber kan zo belangeloos idealistisch voelen. Als hij al in een spiegel kijkt is het vol schaamte. Hij begrijpt waarom zijn liefde niet beantwoord wordt; zijn blik in de spiegel verjaagt zelfs Narcissus.

In **Grensgebieden** van Robert Vacher is de zeventienjarige Mattias verliefd op zijn zeven jaar oudere nicht Dagmar. Mattias is van kostschool weggelopen en reist direct naar Dagmar toe, die door haar ouders aan het echtpaar Gorij is 'weggegeven'. Dagmar dolt een beetje met hem, maar heeft heel andere zorgen aan d'r hoofd. Zij kent ook een onbeantwoorde liefde, maar dan een zoals volwassenen die kennen. Ze had een relatie met Stef, een wat verlopen maar heel praktisch ingestelde jongen, die enige status geniet in het alternatieve circuit van Breda. De relatie is stukgelopen en nu zijn ze nog met elkaar bevriend.

Dagmar doet daar vrij luchtig over, heeft ondertussen weer een relatie met Lucas, maar teert ondertussen weg door de onbeantwoorde liefde. Ze realiseert zich heel goed dat ze al lang vóór Stef haar onschuld verloren had, omdat Willem Gorij al op heel jonge leeftijd dingen met haar deed die hij bij zijn vrouw niet mocht. Het is deze verscheurdheid tussen frustratie die littekens achterlaat en vergeefs verlangen naar een voorbijganger die Dagmar aanvankelijk zusterlijk lief voor Mattias doet zijn (zij kruipt zelfs bijna naakt tegen hem aan), maar die haar uiteindelijk tot een zelfmoordpoging brengt.

Voor Stef betekent deze wanhoopsdaad het einde van zijn vriendschap met Dagmar, want hij is een praktische jongen die haar wel snapt, maar die al vriend met het ene meisje met zijn jagersinstinct alweer op zoek is naar een ander. Hij kiest in alle opzichten voor het leven en Dagmar is zijn morele vijand geworden doordat ze even voor de dood gekozen heeft.

Mattias sjokt in de drie weken dat zijn uitstapje duurt achter Stef aan en moet zich heel wat laten welgevalen, onder meer Stef's platvloerse opmerkingen over zijn liefde voor Dagmar. Hij moedigt hem zelfs een beetje aan, Mattias is naar Dagmar toe een klein jongetje, maar in de wereld waarin Stef hem binnenleidt voelt hij zich direct opgenomen. Kunstenaars, studenten van de kunstacademie, alcoholisten en drugsdealers die in Breda rondlopen, accepteren de zeventienjarige jongeman. Althans zo ervaart hij dat.

Ondertussen heeft Lucas nog een auto-ongeluk gehad waarbij hij zwaar gewond raakt en zijn vriendin, die hij er naast Dagmar op na hield, bezwijkt in het ziekenhuis aan haar verwondingen.

Mattias steelt Dagmars dagboeken om te weten wat zij voelt, maar na een bezoek aan haar (samen met Stef) in de inrichting waar ze in een dwangbuis is opgesloten, neemt Stef de dagboeken af en gooit ze achter in zijn auto tussen de rotzooi.

Tijdens een vaag feestje met al even vage mensen neemt Mattias de benen en koerst richting ouderlijk huis. 'Het was nog veel te vroeg om aan te bellen.'

Ik doe Robert Vacher onrecht door zo hink-stap-sprong de inhoud van zijn boek na te vertellen. Alleen al omdat het verhaal in werkelijkheid veel meer intriges heeft. Bovendien ligt de kracht van zijn boek in de nauwkeurige, vaak poëtische beschrijvingen van de dingen. Zijn aandacht voor de psychologische kant van zijn hoofdpersonen is wat minder consciëntieus.

Vacher kan een sfeer schetsen, hij kan een verhaal vertellen en hij heeft een boeiend thema op originele wijze willen aanpakken. Toch is er iets waar ik niet goed raad mee weet. Hij typeert op overtuigende wijze een milieu en een leefwijze die alternatief was, maar zonder het idealisme van de flower-power van de jaren zestig. Je zou zeggen, de jaren zeventig dus. Ergens over de helft van zijn boek laat hij het jaartal 1969 vallen. Het lijkt alsof hij een tijdgebonden verhaal heeft willen abstraheren door zo onduidelijk in zijn situering te zijn. Ook weet ik niet zo goed raad met zijn combinatie van het aaneenrijgen van talloze gebeurtenissen, wat een jongensboekachtige indruk maakt, en zijn geciseleerde beschrijvingen van (natuur)-situaties. Hij koppelt schrijfstijlen zodanig aan elkaar dat de lezer niet uitgedaagd wordt het punt te zoeken waar het hele boek om draait.

Toch vind ik **Grensgebieden** een waardevol boek, omdat de onomkeerbaarheid van heel veel in dit leven er op een overtuigende en vooral prachtige manier in wordt uitgedrukt. En gelukkig hoeft dit oordeel niet goedwillend aangevuld te worden met: 'voor een debutant'.

Hans Renders

Robert Vacher: **Grensgebieden**. De Bezige Bij, Amsterdam, 1988, 232 blz.